

[Verkkohäiriköintiä vai mitä ihmettä?](#)

Verkko on haastava paikka ihmisten väliselle vuorovaikutukselle. Kasvotusten tapahtuva vuorovaikutus perustuu puhuttujen sanojen lisäksi eleille, ilmeille ja äänenpainoille. Näiden vihjeiden varassa ihmiset kykenevät arvioimaan toistensa tarkoitusperiä, luotettavuutta ja mielialaa. Verkossa vuorovaikutus nojaa kuitenkin usein pelkkiin kirjoitettuihin sanoihin, ja tämä aiheuttaa paljon väärinymmärryksiä. Viestin kertoja ei ehkä osaa muotoilla viestiään riittävän hyvin ja vastaanottaja saattaa tulkita esimerkiksi vitsailun totena. Väärinymmärrysten lisäksi myös ilkeys ja toisten kiusaaminen on helpompaa, koska vastapuolen reaktiot jäävät tekijältä näkemättä eikä tekijä kykene astumaan toisen asemaan samalla tavalla kuin, jos hän näkisi vastapuolen pahoittuvan mielen.

Verkko alentaa kynnystä hölmöilyyn

Verkossa toisille mielipahan aiheuttamiseen on matalampi kynnys kuin kasvotusten ilkeilyyn, sillä verkko mahdollistaa nimettömänä tai väärällä nimellä toimimisen. On olemassa verkkoalustoja, joiden toimintaperiaatteisiin kuuluu nimettömyys ja se, että vuorovaikutus olisi mahdollisimman ikävää - tällaisiin palveluihin kannattaa suhtautua varauksella ja ymmärtää, että ihmiset purkavat pahaa oloaan keskusteluihin, joissa ei yritetä rakentaa parempaa maailmaa vaan pikemmin lietsoa riitaa ja vihaa muita kohtaan.

Verkkorikollisuudesta puhuttaessa keskitytään usein verkossa tapahtuviin yhtiöitä ja muita organisaatioita koskeviin hyökkäyksiin. Tärkeää on kuitenkin huomata, että verkkorikollisuuden yksi osa-alue on yksittäisiin ihmisiin kohdistuva rikollisuus, joka voi koskea sekä rahan huijaamista tai varastamista, mutta yhtä lailla yksilön kunnian tai seksuaalisen itsemääräämisoikeuden loukkaamista.

Mitä verkkohäiriköinti on?

Verkkohäiriköintiä voi tapahtua lukemattomilla erilaisilla tavoilla. Pitkään jatkunut koulukiusaaminen, joka tapahtuu somessa, on yhtä lailla verkkohäiriköintiä kuin yllättävä itseen kohdistunut some-raivo. Myös alaikäisiin kohdistuva seksuaalinen houkuttelu ja painostaminen ovat yleisiä verkkohäiriköinnin muotoja.

[Someturva](#) on listannut erilaisia verkkohäiriköinnin muotoja, joihin heiltä pyydetään usein apua:

- Sinusta on tehty valeprofiili
- Joku on kaapannut tilisi
- Sinusta levitetään salaisuuksia tai muita yksityisiä tietoja
- Sinusta levitellään valheita
- Kuviasi jaetaan tai käytetään luvatta

-
- Sinulle lähetetään ahdistelevia tai häiritseviä viestejä
 - Sinulta painostetaan intiimejä kuvia
 - Kuviasi tai julkaisujasi haukutaan
 - Sinua on kuvattu salaa tai vastoin tahtoasi
 - Sinua kiristetään kuvan tai videon avulla

Verkkohäiriköinnin seuraukset

Verkossa tapahtuvalla häiriköinnillä on usein pitkäaikaisia ja vakavia seurauksia. Verkko on monimutkainen ympäristö, josta on vaikea poistaa sinne päätynyttä materiaalia. Tämä tarkoittaa sitä, että verkkohäiriköinnin seurauksena verkossa oleva materiaali voi pysyä verkossa ikuisesti ja pompahdella esiin vielä vuosikymmenienkin päästä. Tieto siitä, että itsestä on jotain ikävää materiaalia liikkeellä voi aiheuttaa paljon surua ja ahdistusta sekä huolta siitä, kenen kaikkien silmien eteen materiaali saattaa päätyä. Ihmisen identiteetti on erityisen haavoittuvainen verkkohäiriköinnin osalta, sillä omien kasvojen menettäminen on yksilölle traumatisoiva kokemus. Vakavissa tilanteissa poliisi voi auttaa materiaalin poistamisessa. Lisäksi verkkoalustalta voi itsekkin pyytää materiaalin poistoa.

Verkkohäiriköintiin on suhtauduttava aina vakavasti, sillä häiriköinnin seuraukset voivat olla kohtuuttoman suuria. Verkkohäiriköijä ei aina ymmärrä minkälaisia seurauksia omalla teolla voi toisille olla. Tekijä saattaa esimerkiksi jakaa toisesta ikävää materiaalia, koska kokee sen hauskaksi tai harmittomaksi, mutta kun materiaali päätyykin leviämään satojen tuhansien silmäparien eteen, ovat teon seuraukset kasvaneet paljon ajateltua suuremmiksi. Tällainen tilanteiden käsistä riistäytyminen on erittäin tavanomaista ja siksi onkin syytä pohtia, mitä sisältöjä itse jakaa eteenpäin. Jakajalla on vastuu jakamastaan sisällöstä.

Verkkohäiriköinnin pysäyttäminen

Verkossa pätee sama Suomen laki kuin verkon ulkopuolellakin, mutta verkossa itseen kohdistuvaa rikosta voi olla vaikea tunnistaa. Itseen kohdistuvaan verkkohäiriköintiin kannattaa hakea apua mahdollisimman matalalla kynnyksellä eli mieltä askarruttavat asiat kannattaa ottaa puheeksi aikuisen kanssa mieluummin aiemmin kuin myöhemmin.

Ammattilaisen näkemys häiriköinnistä syntyvien vahinkojen kuten maineen menetyksen, masentuneisuuden tai muun kärsimyksen osalta voi auttaa hahmottamaan omaa tilannetta. Verkossa ei tarvitse sietää ihan kaikkea, vaan on tärkeää pitää huolta omista rajoistaan. Omia rajoja voi ylläpitää esimerkiksi:

- raportoimalla alustan (kuten Snapchatin tai Instagramin) ylläpidolle sopimattomasta tai loukkaavasta sisällöstä
- estämällä epätoivotut käyttäjät
- poistamalla loukkaavat kommentit
- asettamalla omat tilit yksityiseksi asetus -valikosta

Apua tilanteeseen:

Verkkohäiriköintiin saa apua poliisilta. Jos et ole varma, mitä sinun kannattaa tehdä tai kaipaat neuvoja asian selvittämiseksi, voit pyytää apua nimettömästi [Someturva-palvelusta](http://www.someturva.fi) (www.someturva.fi).

MLL:n Lasten ja [nuortennetissä](#) voit keskustella mieltä askarruttavista asioista. Jos näet verkossa rikollista tai sopimatonta lapsiin liittyvää materiaalia voit ilmoittaa siitä viranomaisille Pelastakaa lapset ry:n [Nettivilje.fi](#)-palvelun avulla.

Suvi Uski

VTT, Someturvan perustajajäsen ja sosiaalisen median tutkija

Lähteet

Näsi, Matti (2018). Rikollisuuden “uudet” muodot – Kyberrikollisuuden kriminologinen tutkimus. Esitelmä. Kriminologian ja rikosseuraamusalan tutkimuspa?iva?t.

[Someturva](#) – Digitaalinen oikeuspalvelu sosiaalisen median käyttäjille, 2019.

Uski, S. (2019). Profile work for authenticity. Self-presentation in social network services. Doctoral dissertation. Publication of the Department of Social Research, 2015:18

Source URL:

<https://nuortenlinkki.fi/tietopiste/tietoartikkelit/internet-ja-some/verkkohairikointia-vai-mita-ihmetta>